

השייטת העשירית הקלה Xa Flotilla MAS

תרגום ועריכה: דן אשכנזי

רקע היסטורי

בשלהי מלחמת העולם הראשונה הטביעו שני קציני צי צעירים, רפאלה רוזאטי ו רפאלה פאולוצ'י (Rossetti ו Paolucci) את ספינת הקרב האוסטרית Viribus Unitis (dreadnought-class) בנמל "פולה" שני הקצינים אשר נשבו בתום ההתקפה ושחררו ימים ספורים לאחר מכן עם כניסת הפסקת האש לתוקף, עשו שימוש במתקן אשר כונה "mignatta" אשר היה למעשה טורפדו מוסב. המתקן הונח מתחת לספינה והפעל ע"י מרעום שהיה. עם תום המלחמה נזנח המשך הפיתוח של המתקן עד אשר שני קצינים אחרים, אליוס טוסקי וטסאו טסאי (Elios Toschi ו Teseo Tesei) המוצבים בלה ספציה מחליטים להמשיך ולפתח את המתקן המקורי. איטליה שקועה בשפל כלכלי בתום המלחמה והפיתוח מתנהל באיטיות וללא תקציבים עד שנת 1935. על רקע פלישתה של איטליה לאתיופיה והמתחות הגוברת עם אנגליה מתעורר שוב העניין בנשקים מסוג זה ופיקוד הצי מאשר לשניים תקציב פיתוח. בעקבות הדגמה של הכלי אשר עורכים "טוסקי" ו"טסאי" בפני אדמירל "פלניולה" (Falangola) מוצבים השניים ביחידה סודית הממוקמת בסמוך לעיר "ויארג'יו" בטוסקנה. בשנת 1935 מתמנה פאולו אלואיזי (C.F. Paolo Aloisi) כמפקד היחידה והשניים הופכים להיות האחראים על פיתוח האמצעי ואימון היח' La Flotilla MAS הצוללת 1H "וקטור" מסופחת גם היא ליח' ומשמשת כפלטפורמת הובלה ושיגור. במקביל עורך הצי ניסויים בציד צלילה חדשני (ה ARO) בבסיס "לה ספציה" היחידה עוסקת בטכניקות שונות של יציאת הלוחמים מצוללת הנמצאת מתחת לפני המים והובלת האמצעי למטרה (אחת מהשיטות שנבחנו הייתה הליכה של הצוללים על קרקעית הים כשהם נושאים את אמצעי הלחימה על גבם). עם השלמת הפיתוח הוזמנו החזירים (SLC) הראשונים ממספנות "סן בנדטו" (San Benedetto) ושימשו לאימון לוחמי היחידה. את הכינוי "חזיר" רכשו ה SLC לאחר ש"טסאו טסאי" הורה לאחד המפעילים "להדביק את החזיר לתקלה" (OBSTN) במהלך אימון.

הצוללת H1 "וקטור"

המשך הסיכסוך באתיופיה הוליד צורך באמצעים נוספים וב 1936 משיג אדמירל "איימונה די סאבויה" (Admiral Aimone di Savoia) תקציב לפיתוח כלי נוסף ה "barchino" סירת עץ הנהוגה בידי מפעיל על כסא מפלט ומצויידת במטען חומר נפץ במשקל 330 ק"ג. לאחר בדיקות מקיפות הוכנס גם כלי זה לשרות תחת השם MTM (Motoscafi Da Turismo) בהמשך הוכנסו לשרות כלים נוספים מסוג זה ה MTL, MTR, MTSM בשנת 1943 הוכנס לשרות דגם ה MTSMA או SMA.

עם תום הסיכסוך באתיופיה הופסק פיתוח הכלים והאימון ורק בשנת 1939 ערב פרוץ מלחמת העולם השנייה מתקבלת במפקדת הצי החלטה על המשך פיתוח כלים חדשים במסגרת היחידה, צוות חדש מתגבש ומתחיל בפיתוח שורה של אמצעים ובהם ה SLC, סירות מהירות מסוג MTM וצוללת זעירה בת 30 טון. בסה"כ עמדו לרשות היחידה 11 SLC, 7 סירות מהירות מסוג MTM. הצוללת H1 הוצאה משרות והוחלפה ב "Ametista" מסירת "הפרלה" (Perla) של דגם ה 600. מפקדה של הצוללת "ולריו בורגזה" (Junio Vallerio Borghese) יהיה מאוחר יותר לרוח החיה של ה Flotilla MAS וגילגולה המאוחר יותר, La Xa Flotilla MAS (השייטת העשירית הקלה). בהמשך יוצבו שלוש צוללות נוספות בשייטת העשירית "Gondar", "Iride", והצוללת "Scire". רק בפברואר 1940 הפכה השייטת למבצעית ו "מאריו ג'יורג'יני" (C.F. Mario Giorgini) מונה למפקדה. לאחר הדחתו של מוסוליני הוא מייסד את ה RSI הרפובליקה הסוציאליטית האיטלקית בצפון זו נשאר נאמנה לגרמנים בעוד הממשלה האיטלקית ברומא מצטרפת לבעלות הברית השייטת העשירית ובראשה "ולריו בורגזה" נשארים נאמנים לדו"צ וממשיכים להלחם לצד הנאצים. בתקופה זו עושים הגרמנים שימוש "יבשתי" בשייטת העשירית, בעיקר כנגד פרטיזנים איטלקים והיא הייתה מעורבת בלא מעט פשעי מלחמה, יש מי שמשוים את אכזריות השייטת העשירית בתקופה זו ל SS הגרמני.

כוחות ואמצעים

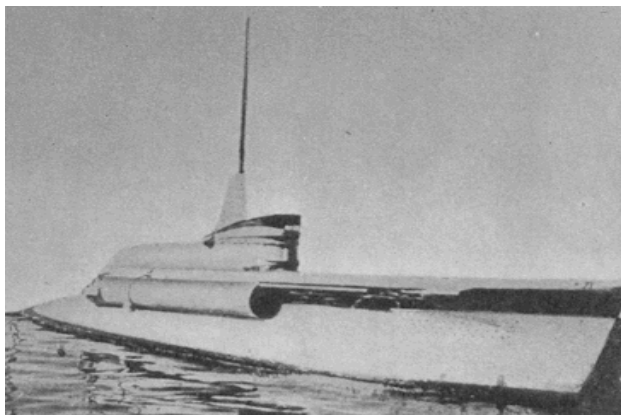
מוקשי עלוקה "Mignatte"

במהלך תקופת הפיקוד הראשונה של "ולריו בורגזה" על היחידה פיתח שיטת תקיפה ובה צוללים חמושים במוקשי אלוקה "mignatte" יוצאים מהצוללת"שירה" מגיעים אל המטרה בשחיה ומצמידים את המוקשים לקרקעית הספינה חומר הנפץ במשקל 3 ק"ג הונח במארז מתכת המחובר לטבעת גומי, את הטבעת ניפחו בעזרת מיכל אויר דחוס (מעין מיכל סיפולוקס) ע"מ להבטיח את הצמדת המוקש למטרה. מרעום השחיה עם טיימר הפעיל את המטען. כל צולל ביחידת השחיינים אשר פעלה תחת שם הקוד גמא "gamma" נשא על חגורתו ארבעה מוקשים ואלו יועדו לשימוש כנגד ספינות מטען בעלות קרקעית שטוחה.

<http://www.xflottigliamas.it/notiziario/pdf/1-2008.pdf>

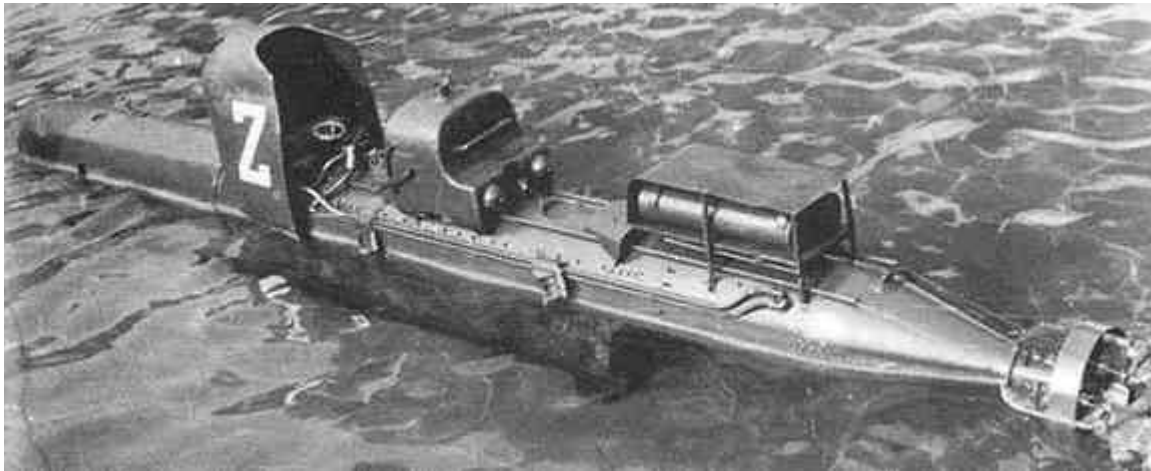
צוללות כיס CA

בצוללות הכיס עשו האיטלקים שימש בים השחור כנגד כוחות רוסיים, לקראת סוף 1943 תוכננו התקפות בעזרת צוללות אלו כנגד ארה"ב ואנגליה בניו יורק ופרי טאון אך אלו לא יצאו לפועל. הצוללות האיטלקיות יוצרו ע"י "Carponi" יצרנית כלי טייס ידועה. ה CA נשאה שני צוללים / חבלנים, שמונה מטענים של 100 ק"ג ועשרים מוקשי עלוקה מסוג "Mignatte" הצוללות הונעו ע"י מנוע דיזל ומנוע חשמלי, טווח פעולתן היה כ 70 מייל ומהירות השייט הייתה כ 6.5 קשרים. שני דגמים פותחו ע"י "Carponi" הדגם השני כונה B והיה מעט גדול מקודמו.

http://www.inilossum.com/2gue_HTML/2guerra1945-51.html

החזיר S.L.C Siluo a Lenta Corsa

ה SLC טורפדו איטי או כפי שכונה "החזיר" היה נשק התקיפה המפורסם ביותר של הצי האיטלקי במלחמת העולם השנייה. אב הטיפוס הושלם ב 1936 והדגמים שיוצרו אחריו עשו שימוש במנוע חשמלי אשר שופר בהדרגה מ 1 כ"ס ל 1.6 כ"ס (ראה פרט טכני) סוללות החזיר סיפקו 150 אמפ'. החזיר צוייד במצפן מגנטי עקב הקושי במיזעור מע' ניווט מבוססות ג'ירוסקופ וגם זה שופר במהלך הזמן ע"מ לבודדו מהפרעות מגנטיות סביבתיות. בין הייתר צוייד החזיר גם במע' זיבורית ומיכלי אויר דחוס אשר אפשרו תנועה מתחת למים ממש כמו צוללת. החזיר הופעל ע"י שני צוללים תחילה בשיט מעל לפני הים עד למרחק בטוח מהמטרה ואז בצלילה איטית מתחת לפני המים אל המטרה, לרוב, ספינות אויב העוגנות בנמל, עם הגיעם למטרה היו הצוללים מפרקים את ראש הנפץ מהטורפדו, תולים אותו תחת גוף ספינת האויב, מפעילים אותו ומסתלקים כלעומת שבאו.

מפרט טכני

מספנות	Officine San Bartolomeo
שנת יצור	1935 ואילך
אורך	70 מ'
רוחב	533 מ"מ
עומק מקסימלי	15 – 30 מטר
הנעה	מנוע חשמלי 1.6 כ"ס
מהירות	מקס' 4.5 קשרים / שיט 2.3 קשר
טווח פעולה	4 מייל במהירות מקס' 75 מייל במהירות שיט
חימוש	מטען נפץ במשקל של 220, 250 ו 300 ק"ג בגירסה האחרונה
צוות	שני צוללים במע' ARO

"Six Italians, dressed in rather unusual diving suits and equipped with materials of laughably little cost, have swung the military balance of power in the Mediterranean in favor of the Axis".
Sir Winston Churchill, on the sinking of HMS Valiant and HMS Queen Elizabeth by Italian Combat Divers.

Auto Respiratore ad Ossigeno A.R.O

על מנת למנוע את גילוי ע"י האויב עשו המפעילים שמוש במערכת נשימה סגורה אשר פותחה ע"י חברת "פירלי". (ה ARO). שימוש בחמצן במקום אויר דחוס נועד למנוע את סכנת הדקו' ולחסוך בדקומפרסיה ארוכה בתום הצלילה. היום אנו יודעים כי נשימה של חמצן בלחץ גבוה עלולה לגרום להרעלת חמצן, אך למרות שצוללי הצי עשו בה שימוש בעומקים שבין 15 ל 30 מטר, לא נרשמו מקרים כאלו במהלך האימונים והשימוש במערכת ה ARO. לאומת זאת, כן ידוע על תופעות האופיניות להרעלת Co וכיום מערכים כי הסיבה אכן הייתה הצטברות של רמות Co גבוהות בלופ אשר (בין היתר) הפחיתו את לחצו החלקי של החמצן.

<http://www.nobubblediving.com/aro.htm>

הפורום לנושאי צלילה וים של קבוצת H2O

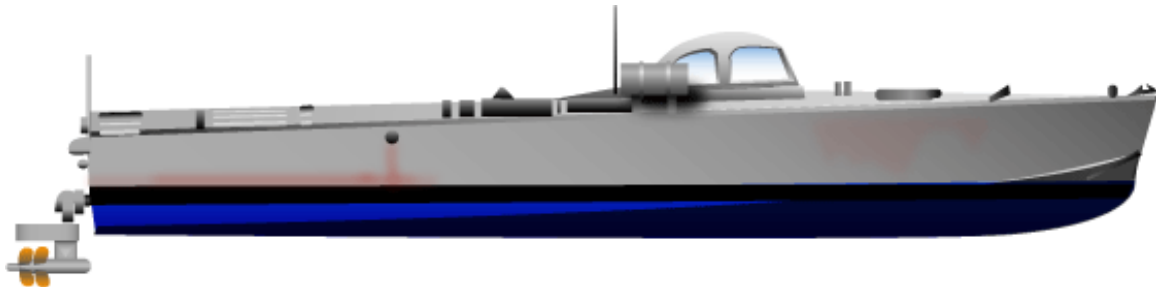
www.h2o.org.il

M.T.M "Barchini" (סירה נפיצה ב 10)

ה MTM התפתחו מסירות התקיפה המהירות אשר תוכננו בשנת 1936 ה M.A וה M.T.M סירות תקיפה מוטסות רק שתיים מהן נבנו במספנות Biglietto Varenze אותה מספנה סיפקה בין השנים 38 – 39 את סירת ה M.T.. בסה"כ נבנו 18 סירות מסוג זה מתוכן 12 גדולות יותר אשר צויידו במנוע 95 כ"ס. בין השנים 1940 – 42 יוצרו 50 סירות מסוג M.T.M ובין השנים 1942 – 43 M.T.R ו M.T.R.M מתוך 20 סירות רק אחת הוכנסה לשרות הצי של הרפובליקה האיטלקית החדשה. ה M.T.M הייתה סירה הנהוגה בידי מפעיל בודד אשר היה מכון אותה אל המטרה וקופץ ממנה כ 100 מטרים לפני נק' הפגיעה. עם הפגיעה במטרה הופעלו מס' מטענים קטנים אשר תפקידם היה להטביע את הסירה עצמה ובעומק 8 מ' התפוצץ המטען העיקרי זאת ע"מ למקסם את אפקט הדף. סירות אלו תוכננו ע"י קפיטן "גואידו קטנאו" (Guido Cataneo). וכונן בשם Barchini או "סירות קטנות".

נתונים טכניים

מספנות	Bagliette Varenze e Stabilimenti Aeronautici S/I/A/E - Sesto Calende
שנת יצור	1940 - 1942
דחי	1200 Kg
אורך	6.15 meters
	1.70 meters
	0.45 meters
הנעה	6 Cylinder Alfa Romeo 3.500 cc 95HP
מהירות	31 Knots
טווח	85 miles @ 31 Knots
חימוש	מוטען חנ"ה במשקל 330 ק"ג
צוות	1

M.T.S.M 1942

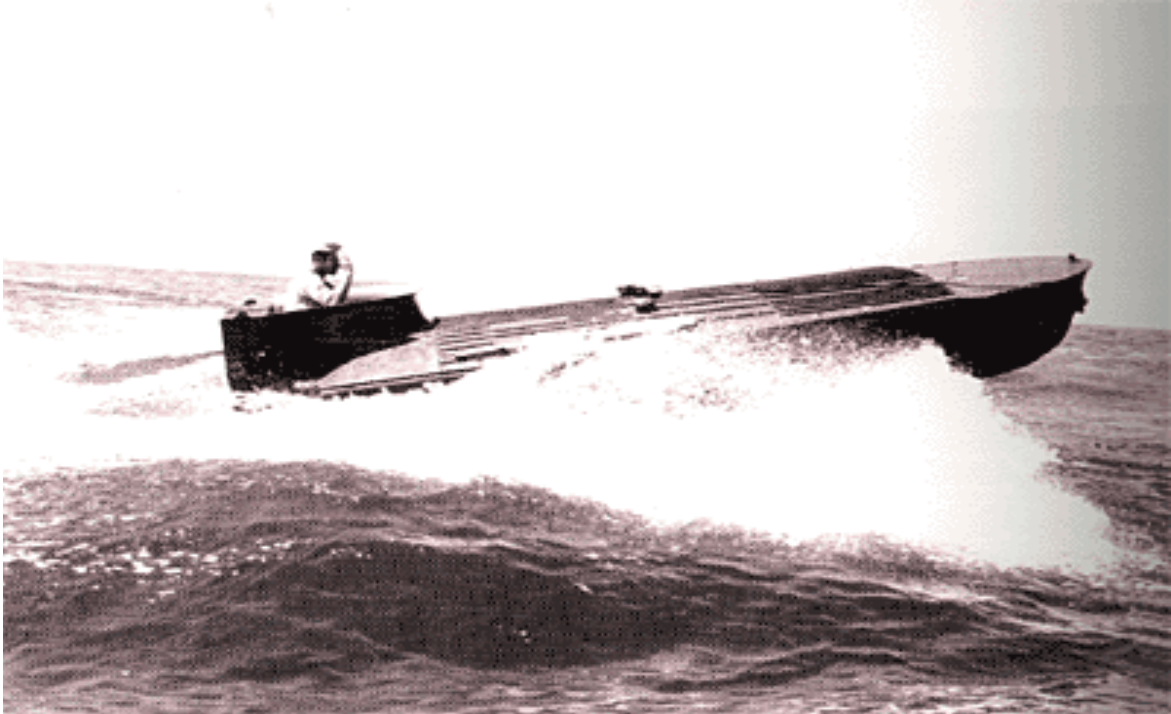

M.T.M

M.A.S 451

משימות השייטת ה עשירית במלחמת העולם השניה : http://regiamarina.net/xa_mas/actions_us.htm

*MTM ב 10 בשרות חיל הים הישראלי.

בתום המלחמה, רכשה ישראל 12 סירות מסוג זה ובאוגוסט 1948 עם הגעתן לארץ הן הוכנסו לשירות פעיל בחיל הים. ב 22 לאוקטובר 1948 טיבע החיל שתי אוניות מצריות מול חוף עזה אחת מהן אניית הדגל של הצי המצרי ה"אמיר פארוק" והשניה שולת מוקשים. על הכשרת הצוללים הישראלים היה אחראי קצין איטלקי מהשייטת העשירית הקלה בשם "Fiorenzo Capriotti". אם לשפוט ע"פ הפרטים המופיעים באתר "מורשת חיל הים" מדובר בדגם מתקדם של הסירות הקטנות MTM אשר נשא מטען נפץ במשקל של 500 ק"ג ופיתח מהירות של 40 קשר, ע"פ עדות אחרת וככל הנראה מהימנה יותר של זלמן אברמוב, מהירותן המירבית של הסירות שהשתתפו בטיבוע היה 30 קשרים וגודל המטען 300 ק"ג. (כינויין בח"י היה ב 10) ספינות אלו ייוצרו ככל הנראה במספנה שבבעלותו של אותו Guido Cataneo אשר נחשב באיטליה לגאון בתכנון כלי שיט והיה אחראי על פיתוחן. רכש הסירות והוא הווה רק נדבך אחד בקשר מתמשך בין חיל הים הישראלי לצי וליצרנים איטלקים.

* שני דגמים של הסירה יוצרו ע"י האיטלקים ה MTM ואחריה ה MTR , סירה בעלת נתונים דומים אך במידות קטנות יותר לצורך התאמתה לנשיאה במיכלי האכסון אשר שימשו את השייטת העשירית.

ראה הרחבות על רכש הסירות וטיבוע האמיר פרוק :

" סירות יוחאי היו הנשק הסודי של חיל-הים במלחמת השחרור. תודות להן הוכרעה אחת המערכות החשובות של החיל, שבה טובעו שתי ספינות מצריות, ביניהן אניית-הדגל "אמיר פארוק". (אפריים אילין).

[/http://www.ilin.co.il/content/view/41/62](http://www.ilin.co.il/content/view/41/62)

"כלי הנשק של היחידה היו סירות נפץ שפותחו ע"י האיטלקים שאף עשו בהן שימוש במלחמת העולם השניה " (זלמן אברמוב אתר הפלי"ם).

http://www.palyam.org/IDF_Navy/njvTAF